

Första kapitlet.

grundsatser: Varen sansade, när I dömen, utbilden många lärjungar och gören ett stängsel kring Torahn.¹⁾

2) Simeon den rättfärdige, en av de sista av den Stora Församlingen, brukade säga: Världen står på tre ting: på Torahn, på gudstjänsten och på kärleksgärningar.

3) Antigonos från Socho mottog traditionen från Simeon den rättfärdige. Han brukade säga: Varen icke såsom de tjänare, som tjäna mästaren för att mottaga lön, utan varen såsom de tjänare, som tjäna mästaren icke för lörens skull, och himmelens fruktan vare över eder.

4) Jose ben Joesser från Z'reda och Jose ben Jochanan från Jerusalem, mottogo traditionen från de nämnda. Jose ben Joesser från Z'reda sade: Ditt hus vare en mötesplats för vise, vidrör stoftet vid deras fötter och drick törstig deras ord.

5) Jose ben Jochanan från Jerusalem sade: Ditt hus skall stå vidöppet och de fattiga skola vara barn i ditt hus och håll icke mycket samtal med kvinnan. Detta är sagt om den egna hustrun, huru mycket mer gäller det då icke om ens nästas hustru. Därför säga de vise:

פרק ראשון

דְּבָרִים. הָיוּ מֵתוּנִים בְּדִין. וְהָעֵמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה. וְעָשׂוּ סִיג לְתוֹרָה: כִּשְׁמֵעוֹן הַצְּדִיק הָיָה מִשְׁרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה. הוּא הָיָה אוֹמֵר. עַל-שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד. עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִלוּת הַחֲסִדִים: גִּ אֲנִי וְגִנּוּם אִישׁ סוֹכֵו קֶבֶל מִשְׁמֵעוֹן הַצְּדִיק. הוּא הָיָה אוֹמֵר. אֲלֹהֵי בְּעַבְדִים הַמְּשַׁמְשִׁין אֶת הָרֵב עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס. אֵלֶּא הָיָו בְּעַבְדִים הַמְּשַׁמְשִׁין אֶת הָרֵב שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס. וַיְהִי מוֹדָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם: הַ יוֹסִי בְּרַ יוֹעֵזֵר אִישׁ צְרָדָה וַיֹּסִי בְּרִיּוֹחֲנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם קֶבֶלוּ מֵהֶם מִסְּנֵי יוֹסִי בְּרִיּוֹעֵזֵר אִישׁ צְרָדָה אוֹמֵר. יְהִי בֵיתְךָ בֵּית וְעַד לְחֻכְמַיִם. וְהָיָו מִתְאַבֵּק בְּעַפְר רַגְלֵיהֶם. וְהָיָו שׁוֹחֵה בְּצִמָא אֶת־דְּבְרֵיהֶם: הַ יוֹסִי בְּרִיּוֹחֲנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אוֹמֵר. יְהִי בֵיתְךָ פְתוּחַ לְרוּחָה. וַיְהִי עֲנִיִים בְּנֵי בֵיתְךָ. וְאֶת־רַבָּה שִׁיחָה עִם הָאִשָּׁרָה. בְּאִשְׁתוֹ אָמְרוּ קַל וְחֹמֵר בְּאִשְׁת תְּבִירוֹ. מִכָּאן אָמְרוּ הַכְּמַיִם. כָּל-

Eftermiddagsbön på sabbaten.

välsignelse, liv till evig tid.

Schir hamaalaus. Ps. 134. En vallfartssång. Upp, loven den Evige, alla I, den Eviges tjänare, som stå i den Eviges hus under näterna. Uppliften edra händer mot helgedomen och loven den Evige. Den Evige välsigne dig från Sion, han, som har gjort himmel och jord.

(De sörjandes Kaddisch, sid. 322.)

פֶּרֶק י אָ ב ו ת

Fädernas tänkespråk.

På varje sabbat från sabbaten efter Pesach till sabbaten före Rosch Haschana läses ett av följande kapitel, dock icke på sabbat, som sammanfaller med Schavuot och ej heller på 9 Av.

Kol jisroel. Hela Israel har del i den tillkommande världen, såsom det är sagt.¹⁾ Och ditt folk skola alla vara rättfärdiga, i evighet skola de besitta landet, de äro en telnig, som jag har planterat, ett verk av mina händer, varmed jag vill förhärliga mig.

Första kapitlet.

Mausche kibbel. 1) Mose mottog Torahn vid Sinai och överlämnade den till Josua, Josua överlämnade den till de äldste, de äldste till profeterna, och profeterna överlämnade den till den Stora Församlingens män. Dessa uttalade tre

¹⁾ Jes. 60: 21.

תפלת מנחה לשבת

אֶת־הַבְּרָכָה תַיִם עַד-
הָעוֹלָם:
קַל- שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. הִנֵּה
בָּרְכוּ אֶת־יְיָ כָּל־עַבְדֵי יְיָ.
הָעֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בְּלִילוֹת:
שְׂאוּ־יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. וּבָרְכוּ
אֶת־יְיָ: וּבָרְכֵךְ יְיָ מִצִּיּוֹן
עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

De sörjandes Kaddisch, sid. 322.

כִּי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ קָהָם חֲקֵק לְעוֹקֵם תִּבְּאִ
שְׁנָאֵמֵר וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים. לְעוֹלָם
יִירָשׁוּ אֶרֶץ. נִצַּר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי
קְהֵת־פָּאֵר:

פרק ראשון.

א מֹשֶׁה קֶבֶל תּוֹרָה מִסִּינֵי
וּמִסְרָה לַיהוֹשֻׁעַ. וַיְהוֹשֻׁעַ
לְזִקְנִים וּזְקִנִים לְנְבִיאִים.
וּנְבִיאִים מִסְרוּהָ לְאֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת
הַגְּדוּלָּה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה

¹⁾ Att genom kompletterande bestämmelser säkra Torahns förordningar mot överträdelse.

Första kapitlet.

så att I icke genom eders skuld vålen landsförvisning; I kunnen då förvisas till ett område, där det finns dåligt vatten¹⁾, och lärjungarna, som följa efter eder, dricka därav och dö, och det leder till, att det gudomliga namnet bliver vanhelgat.

12) Hillel och Schammai mottogo traditionen från de nämnda. Hillel sade: Var en av Arons lärjungar, som älskar fred och eftersträvar fred, som älskar människorna och för dem närmare Torah.

13) Han brukade säga: Den, som strävar efter ett stort namn, förlorar sitt namn. Den, som icke tilltager, avtager. Den, som icke vill lära, förtjänar döden, och den, som till egen nytta gör bruk av Torahns krona, förgås.

14) Han brukade säga: Om jag icke är för mig, vem skulle då vara för mig, är jag bara för mig själv, vad är jag då, och om icke nu, när då?

15) Schammai sade: Gör Torahstudiet till din ständiga sysselsättning, tala litet och gör mycket, och mottag med vänlig uppsyn varje människa.

16) Rabban Gamliel sade: Välj dig en mästare, undandrag dig tvivlet, och gör det icke till en vana att giva tionde efter godtycke.

17) Simeon, hans son, sade: Alla mina dagar har jag vuxit upp bland de vise, och ingenting bättre för människan har jag funnit än att tiga; icke skrifttolkningen är huvudsaken utan gärningen, och var och en, som är mångordig, råkar i synd.

¹⁾ Det betyder irrläror.

Första kapitlet.

Var och en, som håller mycket samtal med kvinnan, vållar ont åt sig själv, försummar Torahns ord, och hans slut bliver, att han får ära Gehinnom.¹⁾

6) Josua ben Perachjah och Nittai, arbeliten, mottogo traditionen från de nämnda. Josua ben Perachjah sade: Välj dig en lärare och förvärva dig en kamrat, och tyd allt till det bästa vid bedömning av varje människa.

7) Nittai, arbeliten, sade: Håll dig fjärran ifrån en ond granne, slut dig icke till den onde, och tvivla icke på att straffet kommer.

8) Jehuda ben Tabbai och Simeon ben Schetach mottogo traditionen från de nämnda. Jehuda ben Tabbai sade: Gör dig icke onödigtvis till sakkörare. Men då de stridande parterna stå inför dig, böra de båda i dina ögon vara såsom skyldiga. När de ha avlägsnat sig, böra de båda i dina ögon vara såsom skuldfria, sedan de ha accepterat rättens utslag.

9) Simeon ben Schetach sade: Nedlägg mycket arbete i att grundligt förhöra vittnena, och var försiktig med dina ord, så att de icke genom dem förledas till att ljuga.

10) Schemaja och Abtaljon mottogo traditionen från de nämnda. Schemaja sade: Älska arbetet, hata mästartällningen, sök icke att göra dig känd för de maktägande.

11) Abtaljon sade: I vise, varen försiktiga med edra ord,

¹⁾ Egentl. Hinnoms dal, SV om Jerusalem, bekant för kanaanéernas vilda Moloksdyrkan. Ordet Gehinnom kom därför att beteckna något avskyvärt och utgör i folklig föreställning motsatsen till Gan Eden, "paradiset".

פרק ראשון

שָׁמַע תְּחַוְּבוּ חֻבַּת גְּלוּת. וְתִגְלוּ
לְמִקּוֹם מִיַּם הַדְּרָעִים. וְיִשְׁתּוּ
הַתַּלְמִידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם
וְיָמוּתוּ. וְנִמְצָא שֵׁם שָׁמַיִם
מִתְחַלֵּל: יֵי הַלֵּל וְשִׁמְאֵי קִבְלוּ
מֵהֶם. הֵלֵל אָמַר. הוּי מִתַּלְמִידֵי
שֶׁל אֶהְרֹן. אֹהֵב שְׁלוֹם. וְרוֹדֵף
שְׁלוֹם. אֹהֵב אֶת הַתְּבוּרָה
וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה: יֵי הוּא הָיָה
אָמַר. נִגִיד שָׁמַע אֲבַד שְׁמֵהוּ.
וְדָלָא מוֹסִיף יִסְרֵף. וְדָלָא יִלְיֵף.
קִטְלָא חֵיב. וְדֹאשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַנְיָא
הֲלֵף: יֵי הוּא הָיָה אָמַר. אִם
אִין אֲנִי לִי מִי לִי. וְכִשְׁאַנִּי לְעַצְמִי
מָה אֲנִי. וְאִם לֹא עֲכָשׂוּ אִמְתִּי:
טו שִׁמְאֵי אָמַר. עֲשֵׂה תוֹרַתְךָ
קָבַע. אָמַר מְעַט וְעֲשֵׂה תְרַבָּה
וְהוּי מְקַבֵּל אֶרְדֵּי הָאָרֶץ
בְּסִבְר פְּנִים יְפוֹרֵת: טו רַבֵּן
גַּמְלִיא הָיָה אָמַר. עֲשֵׂה לְךָ רַב.
וְהִסְתַּלַּק מִן הַסִּפֵּק. וְאִל תְּרַבָּה
לְעֵשֶׂר אֲפוֹדוֹת: יֵי שְׁמַעוֹן בְּנֵי
אָמַר. כָּל־יָמֵי גִדְלֹתִי בֵּין
הַחֲכָמִים. וְלֹא מִצָּאתִי לְגוֹף
טוֹב מִשְׁתִּיקָה. וְלֹא הַמְדַרְשׁ
עָקַר אֶלָּא הַמְעַשֶׂה. וְכָל־
הַמְרַבָּה דְּבָרִים מִבְּנֵי חֲטָא:

פרק ראשון

הַמְרַבָּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה גוֹרֵם
רָעָה לְעַצְמוֹ וּבוֹטֵל מִדְּבָרֵי
הַתּוֹרָה. וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ גֵּיהֵנוֹם:

יֵי הוֹשֵׁעַ בְּדַפְרֵי וְנִתְּאֵי
הָאֲרַבְלִי קִבְלוּ מֵהֶם. יֵי הוֹשֵׁעַ
בְּדַפְרֵי אָמַר. עֲשֵׂה לְךָ רַב.

וְקִנְה לְךָ חֵבֵר. וְהוּי דָן אֶת־כָּל
הָאָדָם לְכַף זְכוּרָת: יֵי נִתְּאֵי
הָאֲרַבְלִי אָמַר. הֲרַחֵק מִשְׁכְּנִי

רָע. וְאִל תִּתְחַבֵּר לְרָשָׁע וְאִל
תִּתְיַאֵשׁ מִן הַפּוֹדֵעֲנוֹת: יֵי הַיְהוּדָה
בְּרִיטְבָאִי וְשִׁמְעוֹן בְּנֵי־שֵׁטַח

קִבְלוּ מֵהֶם. יֵי הַיְהוּדָה בְּרִיטְבָאִי
אָמַר. אִל־תַּעַשׂ עֲצָמָה כְּעוֹרְכֵי
הַדִּינִין. וְכִשְׂיֵהוּ בְּעַלֵּי הַדִּין

עוֹמְדִים לְפָנֶיהָ יֵהוּ בְּעֵינֶיהָ
כְּרָשָׁעִים. וְכִשְׁנִפְטָרִים מִלְּפָנֶיהָ
יֵהוּ בְּעֵינֶיהָ כּוֹפְאִין כְּשִׁקְבִלוּ

עֲלֵיהֶם אֶת־הַדִּין: ט שְׁמַעוֹן בְּרִי
שֵׁטַח אָמַר. הוּי מְרַבָּה לְחַקוֹר
אֶת־הָעֵדִים. וְהוּי זְהִיר בְּדַבְרֵיהָ

שָׁמַע מִתּוֹכֶם יִלְמְדוּ לְשַׁקֵּר:
שְׁמַעִיהָ וְאֲבִטְלִיּוֹן קִבְלוּ מֵהֶם.

שְׁמַעִיהָ אָמַר. אֹהֵב אֶרֶץ
הַמְּלָאכָה. וְשִׁנְאָ אֶת־הַרְבֵּנוֹת.
וְאִל־תִּתְרוֹעַ לְרִשׁוֹת: יֵי אֲבִטְלִיּוֹן

אָמַר. חֲכָמִים הִזְהִירוּ בְּדְבָרֵיכֶם

Andra kapitlet.

säger: Skönt är Torahstudiet, förenat med världslig gärning, ty den möda, som båda kräver, gör, att man glömmet synden; men allt Torahstudium, som icke är förenat med världsligt arbete, bliver slutligen till ingenting och drager synd efter sig. De, som syssla med menighetens angelägenheter, de skola bedriva denna syssla för himmels skull, så att deras fäders förtjänst bliver dem till ett stöd, ty dessas rättfärdighet består evinnerligt; och jag (säger Gud) vill låta stor lön komma över eder, som om I själva hadn gjort det.

3) Varen försiktiga gentemot de maktägande, som icke närma sig människan annat än för sin egen nyttas skull; de förefalla som vänner, så länge som de kunna draga nytta därav, men de bistå icke människan i hennes trångmåls stund.

4) Han brukade säga: Gör hans (Guds) vilja såsom din egen vilja, för att han må göra din vilja såsom sin vilja; upphäv din vilja inför hans vilja, för att han må upphäva andras vilja inför din vilja.

5) Hillel säger: Skilj dig icke från menigheten. Tro icke på dig själv intill din dödsdag. Döm icke din nästa, innan du har kommit i hans läge. Säg ingenting, som är omöjligt att förstå genast, emedan du tänker, att det till slut ändå skall förstås¹⁾. Säg icke: När jag får gott om tid, skall jag studera Torah; kanske får du aldrig gott om tid.

6) Han brukade säga:

¹⁾ Uttryck dig i allt, som rör Torahn, klart och icke i gåtor.

פרק שני

הַנְּשִׂיאַ אֹמֵר. יִפְּה תִּלְמוּד
תּוֹרָה עִם דְּרוֹךְ אֶרֶץ. שִׁיגִיעַת
שְׁנֵיהֶם מִשְׁכַּחַת עֵינַי. וְכָל-
תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּה מְלָאכָה
סוֹפָה בְּטֵלָה וְגוֹרֶדֶת עֵינַי. וְכָל-
הַעוֹסִים עִם הַצְּבוּר יִהְיוּ
עוֹסִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם.
שְׂזוֹכֹת אֲבוֹתָם מִסִּיעֵתָם.
וְצִדְקָתָם עוֹמֶדֶת לְעַד. וְאַתֶּם
מַעֲלֶה אֵינִי עֲלֵיכֶם שֶׁכֵּר הַרְבֵּה
כָּאֵלוֹ עֲשִׂיתֶם: הֵיוּ וְהִירִין
בְּרִשׁוֹת. שֶׁאֵין מְקַרְבִּין לוֹ לְאָדָם
אֶלָּא לְצַדִּיק עֲצוּמוֹ. נִרְאִין כְּאֹהֲבֵין
בְּשַׁעַר הַנְּאֻתָן. וְאֵין עוֹמְדִין
לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַר דְּחָקוֹ:
ה הוּא הָיָה אֹמֵר. עֲשֵׂה רְצוֹנִי
כְּרְצוֹנָה כְּדִי שִׁיעֲשֵׂה רְצוֹנָה
כְּרְצוֹנִי. בְּפִל רְצוֹנָה מִפְּנֵי
רְצוֹנִי כְּדִי שִׁיבְטֵל רְצוֹן אֲחֵרִים
מִפְּנֵי רְצוֹנָה: ה הִלֵּל אֹמֵר. א
תְּפָרוֹשׁ מִן הַצְּבוּר. וְאֵל תֵּאֲמִין
בְּעֲצוּמָה עַד יוֹם מוֹתֶךָ. וְאֵל תִּדְּרִן
אֶת־חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתִּגִּיעַ לְמִקְוָמוֹ
וְאֵל תֵּאֲמֵר דְּבַר שֶׁאֵין אֶפְשָׁר
לְשִׁמוֹעַ שְׁסוֹכוֹ לְהִשְׁמָע. וְאֵל
תֵּאֲמֵר לְכִשְׂאֵפְנָה אֲשֶׁנָּה שֶׁמָּא
לֹא תִפְנֶה: י הוּא הָיָה אֹמֵר.

Första kapitlet.

18) Rabban Simeon ben Gamliel sade: Världen beror på tre ting: på sanning, på rätt och på fred, såsom det är sagt: Med sanning och rätt, som leder till fred, skolen I döma i edra portar.

Rabbi Chananja ben Akaschja sade: Den Helige, han vare lovad, har velat rättfärdiggöra Israel, därför har han i riklighet givit dem lära och bud, som det är sagt: Det är den Eviges vilja för hans rättfärdighets skull att göra Torahn stor och härlig.

(Rabbonon-Kaddisch, sid. 215.)

Andra kapitlet.

Kol Jisroel. Hela Israel o. s. v., se sid. 334.

1) Rabbi sade: Vilken är den rätta vägen, som människan skall välja? En sådan, som länder den, som följer den, till ära, och som giver honom ära hos sina medmänniskor. Akta lika omsorgsfullt på det ringa budet, som på det stora budet, ty du vet icke, hur lönen för lydnad mot buden utdelas. Väg den (timliga) skada, som lydnad mot ett bud kan vålla dig, mot lönen, och väg den (timliga) fördel, som en överträdelse kan giva dig, mot skadan. Betrakta tre ting, och du skall icke komma till överträdelse; vet, vad som är ovan dig: ett öga, som ser, ett öra som hör, och att alla dina gärningar nedtecknas i en bok.

2) Rabban Gamliel, Rabbi Jehuda Hanasis son,

פרק ראשון

יֵה רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאַל אֹמֵר.
עַל יִשְׁלֵשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם קַיָּם.
עַל הַאֲמִתּוֹ. וְעַל הַדִּין. וְעַל
הַשְּׁלוֹם. שֶׁנֶּאֱמַר אֱמֶת וּמִשְׁפָּט
שָׁלוֹם שִׁפְטוֹ בְּשַׁעְרֵיכֶם:

רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקִישָׁי אֹמֵר רָצָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל
לְפִיכָּה הַרְבֵּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת.
שֶׁנֶּאֱמַר יִי חַפְצִי לְמַעַן צַדִּיק וְגִדּוּל
תּוֹרָה וְיֵאדִיר:

Rabbonon-Kaddisch, sid. 214.

פרק שני

כָּל יִשְׂרָאֵל וְכוּ'

א רַבִּי אֹמֵר. אֵיזוֹ הִיא דְּרוֹךְ
יִשְׂרָאֵל שִׁיבוֹר לוֹ הָאָדָם. כָּל-
שֶׁהִיא תִפְאָרֶת לְעֵשֶׂה וְתִפְאָרֶת
לוֹ מִן הָאָדָם. וְהוּוּ וְהוּוּ בְּמִצְוָה
קָלָה כְּבִחְמוּרָה. שֶׁאֵין אֶתָּה
יֹדֵעַ מִתּוֹ שֶׁכֵּרן שֶׁל מִצְוֹת.
וְהוּוּ מַחֲשֵׁב הַפְּסֵד מִצְוָה כְּנֶגֶד
שֶׁכֵּרָה. וְשֶׁכֵּר עֵבֶרָה כְּנֶגֶד
הַפְּסָדָה: הַסְּתַפֵּל בְּשִׁלְשָׁה
דְּבָרִים וְאֵין אֶתָּה בָּא לְיָדִי
עֵבֶרָה. דַּע מַה־מַּעֲלָה מִפְּנֵי-
עֵין רוּאָה וְאֵין שׁוֹמֵעַת. וְכָל-
מַעֲשֵׂיךָ בְּסִפֵּר נִכְתָּבִים: י רַבֵּן
גַּמְלִיאַל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה